

BÖLÜM 1

MİDE ANATOMİSİ VE HİSTOLOJİSİ

Mithat Kerim ARSLAN¹
Ufuk MEMİŞ²

1. MİDE ANATOMİSİNE GİRİŞ

Mide (gaster) özofagus ile duodenum arasında yer alır. Sindirim sisteminin en geniş yeridir. Mide diyafragmanın altında, kısmen regio epigastrica kısmen regio hypochondriaca sinistra'da bulunur. Midenin biri özofagus diğeri duodenumla birleştiği yer olmak üzere iki adet açıklığı, ön ve arka iki yüzü ile küçük ve büyük iki kıvrık kenarı mevcuttur. Mideyi özofagusa bağlayan açıklığa kalbe yakınlığı nedeniyle ostium cardiacum denir. Bu açıklık önde 7. kıkırdak kaburga, arkada 11. torakal vertebra hizasında batın ön duvarından yaklaşık 10 cm ve kesici dişlerden 35-40 cm mesafede bulunur.

Mide yukarıda kardial denilen bir hatta özofagusla birleşir. Ancak bu çizgi; anatomistler, radyologlar ve histologlar tarafından farklı seviyelerde belirtilir. Ayrıca düz çizgi şeklinde olmayıp mukoza yapısı yukarıya ve aşağıya doğru yaklaşık bir cm yüksekliğinde zigzakkı uzantılar verdiği için ora serrata adını alır. Cardianın sağ tarafında özofagus düzgün bir şekilde curvatura ventriculi minor ile devam ederken sol tarafta özofagus sol kenarı ile curvatura ventriculi major

¹ Prof. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi AD., mkaha073@gmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi AD., ufuk_memis@yahoo.com

yardımıyla H_2CO_3 'ün ayrışması sonucu H ortaya çıkar. H_2CO_3 oluştuktan hemen sonra sitoplazmada H ve HCO_3^- 'a ayrışır. Histamin ve gastrin, mide mukozasından salgılanır. Bunlar hidroklorik asit yapımını uyarır. Parietal hücrelerde ayrıca intrinsik faktör de salgılanır. İntrinsik faktörün varlığı B12 vitaminin emilimi için gereklidir. İntrinsik faktör B12 vitamini ile kompleks yapar ve B12 vitamininin ileumdan absorbe edilmesini sağlar.

• Esas (Zimojen) Hücreler

Esas hücreler tübüler bezlerin alt bölümünde daha çok görülürler. Bez hücrelerinin büyük çoğunluğunu oluşturdukları için esas (chief) hücre denir. Sitoplazmaları bazofiliktir. Esas hücreler piramidal şekillidir. Nükleusları yuvarlak olup merkezde yerleşmiştir. Granüllerinde inaktif formda salgılanan pepsinojen enzimi bulunur. İnaktif pepsinojen midenin asit ortamına geçtiğinde proteolitik enzim olan pepsine dönüşüp aktif hale gelir. Bu hücreler ayrıca lipaz enzimini de üretirler.

• Enteroendokrin Hücreler

Esas hücrelerle membran arasına yerleşim gösterirler. Sitoplazmik granülleri gümüş ya da kromium tuzları ile boyanabilir. Bu nedenle enterokromaffin hücreler olarak isimlendirilirler. Bu hücrelerde az miktarda Golgi kompleksi ve GER ve çok sayıda serbest ribozom bulunur. Hücrenin granülleri ve nükleusu bazale yakındır. Bu hücreler serotonin ve gastrin salgılayarak peristaltik hareketlerini artırırılar ayrıca parietal hücrelerden HCL'nin salınımını uyarırlar.

KAYNAKLAR

1. Arıncı K, Elhan A. Anatomi. Güneş Kitabevi, Ankara, 2001.
2. Yıldırım M. Resimli Sistematik Anatomi. Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2021.
3. Arifoğlu Y. Her Yönüyle Anatomi. İstanbul Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2021.
4. Zeren Z. Sistematik İnsan Anatomisi. Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul, 1971.
5. Kuran O. Sistematik Anatomi. Filiz Kitabevi, İstanbul 1983.
6. Dere F. Anatomi Atlası ve Ders kitabı. Nobel Tıp Kitabevi, Adana, 1999.
7. Moore KL, Agur AMR. Essential Clinical Anatomy. WWA Waverly Company, London, 1995.
8. Williams PL, Warwick R, Dyson M, Bannister LH Gray's Anatomy (34ed). Churchill Livingstone, London 1989.
9. Ross MH, Romrell LJ. Histology A Text and Atlas , WW A Waverly Company , London 1998.
10. Brunicardi F C, Schwartz's Principles of Surgery, McGraw-Hill, 2019.
11. Evers BM, Mattox KL (Eds). Sabiston Textbook of Surgery. Elsevier, 2012.
12. In Yeo CJ, Matthews JB, McFadden DW, Pemberton JH, Peters JH (Eds). Shackelford's Surgery of the Alimentary Tract. Elsevier, 2013.
13. John E Skandalakis Surgical Anatomy, Paschalidis Medical Publications, 2005.
14. Özdamar S. Histoloji ve Embriyoloji Ders Notları Sindirim Sistemi Gelişimi ve Histolojisi, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları, Kayseri, 2001.
15. Sadler TW. Langman's Medical Embryology , WW A Waverly Company, London, 1990.
16. Sandra A Core Concepts in Embryology, Lippincott-Raven Publishers, Newyork, 1997.